

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ עקב, ח"י מנחם-אב, ה'תשכ"ט

חלק ב – י"ל לש"פ עקב, כ"ג אב, מבה"ח אלול, ה'תשע"ה

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים וחמש לבריאה

שבעים שנה להסתלקות-הילולא של כ"ק הרלו"צ ז"ל

פתח דבר

לקראת ש"פ עקב, הננו מוציאים לאור חלק שני מהתועדות ש"פ עקב, ח"י מנחם-אב, ה'תשכ"ט — הנחה בלתי מוגה (חלק ראשון י"ל לש"פ ואתחנן).

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי "אגרות-קודש — מילואים" מהשנים תרפ"ה-ה'תשל"ה, שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ט"ו אב, ה'תשע"ה,
שבעים שנה להסתלקות-הילולא של כ"ק הרלו"צ ז"ל
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2015 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5775 • 2015

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס
The PrintHouse
538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237
(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס
על ידי חיים שאול בן חנה
בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"
(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

י. כרגיל לבאר ענין באגרת התשובה, הנה כשם שבהתוועדות שלפנ"ז⁶¹ דובר אודות הענין ד"כפול ומכופל"⁶² שקשור עם ענין התפלין, ידובר גם עתה אודות ענין הקשור עם תפילין — בפרק ד' (שבו אוחזים עתה), שיש בו שאלה פשוטה בחשבון, ולעת-עתה לא ראיתי שיתעכבו על זה:

רבינו הזקן מביא "ממאמר אליהו"⁶³ אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין וקרנין להון עשר ספירן לאנהגא בהון עלמין סתימין וכו", ומבאר ש"כל הי' ספירות נכללות ונרמזות בשם הוי' ב"ה, כי היו"ד שהיא בחי' נקודה לבד מרמזת לחכמתו ית' וכו", וממשיך לבאר ענינה של אות ה' — בינה, ואותיות ו"ה — ששה מדות ומלכות. ולכאורה, נימנו כאן רק ט' ספירות, ולא יו"ד?

61) שיחת ש"פ ואתחנן סי"ג (לעיל ע' 198 ואילך).
 62) אגה"ת ספ"ט.
 63) תקו"ז בהקדמה (יז, א).

וכן בהמשך הענין, כביאור ענין ד' אותיות שם הוי' בנשמת האדם: "שכל הנעלם המרומז באות יו"ד . . וכפי אשר מעמיק שכלו ומרחיב דעתו להתבונן בגדולתו ית' אזי מרומזת בינתו באות ה' שיש לה רוחב וגם אורך המורה ההמשכה מלמעלה למטה להוליד מבינתו והתבוננותו בגדולת ה' אהבה ויראה ותולדותיהן . . ומזה נמשכה העבודה האמיתית בעסק התורה והמצוות בקול ודבור או מעשה הן אותיות ו"ה" — שגם כאן חסר במספר יו"ד?

לכאורה אפשר לומר שהשלמת המספר דעשר ספירות היא עי"ז שמוסיף ש"הקוץ שעל היו"ד רומז לבחי' רצון כו"; ולכן לא מנה דעת, כי במקום שהרצון נמנה אין הדעת נמנה⁶⁴. וכביאור הענין בנשמת האדם, יש לומר, שבדיוק הלשון "מעמיק שכלו ומרחיב דעתו כו" נרמז ענין הדעת, כי כאן לא נזכר ענין הרצון. אלא שעדיין צריך ביאור, מדוע למעלה מונה רצון ולא דעת, ובנשמת האדם מונה דעת ולא רצון.

אבל: נוסף לכך שלאחרי שמתחיל מאות יו"ד שמרמזת לחכמה, ה' מתאים יותר למנות (לאחרי בינה) דעת, ולא רצון, ומה גם שבמאמר אליהו נזכר "כתר", ולא רצון — הרי ענין הרצון נזכר כאן במאמר המוסגר בחצאי עיגול, כך, שיכולים ללמוד את הענין גם ללא המוסגר, שבא רק בשביל תוספת ביאור, או ביאור על ענין אחר כו', ולכן אי אפשר לומר שזהו חלק מביאור ענין עשר הספירות.

יא. וביאור הענין:

בחלק ראשון שבתניא, בפרק ג', מבאר רבינו הזקן הענין דעשר ספירות כפי שהם בנפש האדם — "כנגד עשר ספירות עליונות שנשתלשלו מהן" — "שכל ומדות, השכל כולל חכמה בינה ודעת, והמדות הן אהבת ה' ופחדו ויראתו ולפארו כו".

וכאן לא הזכיר ענין הכתר (רצון) — כיון שזהו ענין של מקיף, ואילו כללות עבודת האדם (ובפרט עבודת הבינוני) — כפי שמתבארת בספר התניא ("ספר של בינונים") ש"מיוסד על פסוק⁶⁵ כי קרוב אליך הדבר מאד כפיך ובלבבך לעשותו" (כמ"ש ב"דף השער") — צריכה להיות באופן של פנימיות דוקא, וההמשכה בפנימיות היא ע"י הדעת דוקא, שהוא "קיום המדות וחיותן", כיון שדוקא עי"ז ש"מקשר דעתו

64) ראה ע"ח שכ"ג פ"ח. לקו"ת שלח

65) נצבים ל, יד.

לט, ג. ובכ"מ.

בקשר אמיץ וחזק מאד ויתקע מחשבתו בחוזק כו", אזי "יוליד בנפשו יראה ואהבה אמיתית", ולא "דמיונות שוא".

אמנם, בנוגע לענין התשובה — יש צורך בענין המקיף כו', כי, כדי לפעול מציאות חדשה (שזהו מה שנפעל ע"י התשובה⁶⁶) יש צורך בהמשכה מדרגא שלמעלה מהגבלה, בחי' אנכי שלמעלה מעשר ספירות, שזהו ענין הכתר⁶⁷; אלא שצריך להמשיך זאת באופן שיפעל בפנימיות עד לעבודה במעשה בפועל.

ולכן, כשמבאר רבינו הזקן באגרת התשובה ענין הע"ס כפי שהם בנשמת האדם — שבזה מודגשת ההמשכה בפנימיות כו', נוסף על חיבור החבל שנפסק ע"י העוונות שהם נגד רצון העליון ב"ה (כפי שמבאר בפ"ה) — נזכר ענין הדעת בין חכמה לבינה, שבזה נרמז בחי' דעת עליון שקרוב יותר לבחי' הכתר (רצון) מאשר לבחי' דעת תחתון שמחבר מוחין למדות (כידוע⁶⁸ בב' האופנים שבעמידת הספירות, זה תחת זה או בג' קוין, שבעמדם בג' קוין, אזי מקום הדעת הוא בין חכמה לבינה, ועי"ז נמשך בהם מבחי' הכתר).

וכל זה — בנוגע לעבודה בנפש האדם; אבל כשמדבר לפני"ז אודות הענין דעשר ספירות למעלה, ששם לא נוגע ענין ההמשכה בפנימיות, שזהו"ע הדעת — צריך להזכיר בחי' הכתר, כבמאמר אליהו. אך כיון שבכתר יש חיצוניות הכתר (אריך) ופנימיות הכתר (עתיק), ופנימיות הכתר היא למעלה לגמרי מכללות הענין דע"ס — לכן לא הזכיר "כתר", אלא "רצון", שזהו גם ענין הכתר — חיצוניות הכתר, ששייך לע"ס.

והטעם שענין הרצון (כתר) הובא רק בחצאי עיגול — כיון שכל עיקר הביאור בענין ע"ס למעלה הוא כדי לבאר ענינו בנפש האדם (בשייכות לענין התשובה), ששם נוגע בעיקר ענין הדעת (המשכה בפנימיות)⁶⁹.

* * *

יב. במאמר אליהו הנ"ל מדובר גם אודות ענין התפילין — "ואיהו קרקפתא דתפילין וכו'":

ותשובה פ"ב (דרמ"צ לח, ב ואילך). ובכ"מ.

(68) ראה תו"א תולדות יט, א. ובכ"מ.

(69) חסר קצת (הנו"ל).

(66) ראה תו"מ סה"מ תשרי ס"ע קפ

ואילך. וש"נ.

(67) ראה סה"מ"צ להצ"צ מצות וידי

הנוסח הרגיל בכל הדפוסים עד לדפוס הראשון — וכן מביא רבינו הזקן בסידורו — הוא: "ואיהו קרקפתא דתפילין כו". אבל יש גם גירסא: "קרקפתא דלא מנח תפילין". וצריך להבין פירוש הדברים לפי גירסא זו — שאף שאינה בכל הדפוסים, מ"מ, יש לה מקום כו'.

יג. וביאור הענין:

בנוגע לדברי הגמרא⁵⁰ ש"הקב"ה מניח תפילין" — מצינו בתורה אור⁷⁰ ב' פירושים:

א) "הקב"ה ר"ל ז"א דאצי", והתפילין הן מוחין מאו"א הנמשכים לו, וא"כ הם למעלה ממנו, והיינו, שע"י התפילין, בחי' המוחין⁷¹, ניתוסף עילוי בהקב"ה, בחי' ז"א.

ב) "הקב"ה מניח התפילין היינו התלבשות או"א ס בחכמה", כי, הקב"ה קאי (לא על בחי' ז"א, אלא) על בחי' אריך שבכתר, ומשם נמשך "תוספת אור בבחי' חכמה ומוחין גדולים עד שהן בולטים על הראש", והיינו, שע"י הקב"ה ניתוסף עילוי בהתפילין, בחי' המוחין.

וכן הוא בכל המצוות, "שיש בחי' מצותי של המאציל ית' עצמו, ובחי' מצות הוי"ה, דז"א דאצי, ובודאי בז"א המצות הן המשכה שלמעלה ממנו, משא"כ למעלה יותר בא"ס ב"ה, מצותי, הן המשכות ממנו לשרשי הכלים כו".

וכיון ש"כמים הפנים לפנים גו"⁷², הרי כשם שבהנחת תפילין דהקב"ה יש ב' ענינים הנ"ל, פעולת התפילין בהקב"ה, ופעולת הקב"ה בהתפילין, כמו"כ ישנם ב' ענינים אלו גם בהנחת תפילין ע"י האדם למטה:

פעולת התפילין על האדם — כמו הענין ד"וראו כל עמי הארץ כי שם הוי' נקרא עליך ויראו ממך", וכן הענין ד"וטרף זרוע אף קדקד" (כנ"ל ס"ח), שפעולה זו נעשית אצל כאו"א מישראל, אפילו קל שבקלים [החל מעצם העובדה שעיי"ז חדל להיות "קל שבקלים", כיון ש"מצוה גוררת מצוה"⁷³, ועד שבא לקיום כל המצוות], ועד לדרגא הכי גבוהה שבפעולת התפילין — שכל זה לא שייך אצל האדם מצד עצמו, אלא נפעל וניתוסף בו ע"י התפילין.

שטז).

(70) מקץ לה, ב ואילך.

(72) משלי כו, יט.

(71) נזכר גם שזהו שתפילין (טוטפות)

(73) אבות פ"ד מ"ב — פרק דשבת זו.

הר"ע התכשיטין (ראה אוה"ת ואתחנן ע')

וכמו"כ ישנה גם פעולת האדם על התפילין — החל מזה ש"כשהאדם .. מניח התפילין .. אז תהי' מצוה, כי בלתי ההנחה של התפילין על הראש והיד, הגם שכתובים הד' פרשיות בטוב, ויש בהם קדושה, עכ"ז אין בזה עדיין גילוי רצה"ע, עד שיניחם האדם בראשו וזרועו", וכמבואר גם בד"ה הבאים ישרש יעקב⁷⁴, ש"כשאישי ישראל מניח אותם על ראשו, נתהווה בחי' גלוי אלקותו .. וזהו דוקא כשאישי ישראל מניח אותם על ראשו, משא"כ כשמונחים על השולחן, לא נתהווה מזה שום גלוי כלל".

והסדר בזה — שתחילה ישנה פעולת התפילין על האדם, ולאח"ז מתעלה האדם לדרגא נעלית יותר, שהוא פועל עליו בהתפילין.

וכמו בתורה, שתחילת הלימוד הוא באופן ש"בתורת ה' חפצו", ואח"כ בא לדרגא נעלית יותר, ש"בתורתו יהגה"⁷⁵, שנעשה בעה"ב על התורה, שלכן, "הרב שמחל על כבודו, כבודו מחול", כי, "תורה דילי היא, מחיל לי' ליקרי"⁷⁶.

[ומובן, שענין הבעלות על התורה אינו באופן שכל אחד — גם אם הוא "עם הארץ" — יכול להיות "סאם סאפאזשניק" (כידוע הסיפור בזה⁷⁷), ולפסוק בתורה כרצונו כו'; המדובר הוא אודות מי שלמד תורה כדבעי, ועד שנתאחד עם התורה באופן שכל מציאותו היא מציאות התורה, שלכן, "רבנן איקרו מלכים .. דכתיב⁷⁸ בי מלכים ימלוכו וגו'⁷⁹]. וכמובן גם מזה שהענין ד"אתם אפילו שוגגין, אתם אפילו מזידין"⁸⁰, נאמר דוקא בנוגע לסנהדרין].

וכן הוא בנוגע למצוות, שתחילה ישנו הענין של קיום המצוה באופן שפועלת בו עליו, ואח"כ מגיע לדרגא נעלית יותר — שפועל עליו בהמצוה.

ועפ"ז יש לבאר את הגירסא "קרקפתא דלא מנח תפילין" — שזהו מצד הדרגא שנעשה למעלה מהתפילין, אלא שעושה להם "טובה" כביכול פועל בהם עליו כו'⁸¹.

74 תו"א שמות נג, ד.

75 תהלים א, ב. וראה ע"ז יט, א.

76 קידושין לב, סע"א.

77 ראה סה"ש תרח"צ ע' 264. וראה גם

תו"מ ח"ג ריש ע' 134. וש"נ.

78 משלי ח, טו.

79 גיטין סב, סע"א. וראה זח"ג רנג, ב

(ברע"מ).

80 ר"ה כה, א.

81 נתבאר גם המשך המאמר "ואיהו

קרקפתא דתפילין כו' ואיהו שקיו דאילנא

כו", שיש מקום לשקו"ט אם קאי על כל

עשר הספירות, או שקאי רק על הסיום "כתר

עליון כו'" (דלכאורה, כיון ש"אילנא" קאי על

יד. ובהמשך לזה יש לבאר ה"יינה של תורה" שבפירושו רש"י, "וכן הוא אומר הציבי לך ציונים" — שקיום המצוות בזמן הגלות הוא בבחי' "ציונים" לקיום המצוות לעתיד לבוא:

בנוגע להקישור של ישראל עם קוב"ה, ידוע שבזמן הזה ישנה רק הארת הנשמה שמלוכשת בגוף, שהתקשרותה עם הקב"ה היא ע"י קיום המצוות, ואילו לעתיד לבוא יתגלה למטה שרש הנשמה כפי שהיא למעלה, שהתקשרותה עם הקב"ה היא למעלה מהמצוות. ובאופן כזה הו"ע קיום המצוות דלעתיד לבוא.

אבל כדי לבוא לזה, צריך להיות תחילה קיום המצוות בזמן הזה, ועי"ז באים להמצוות דלעתיד לבוא.

וזוהו מ"ש בפירושו רש"י "אף לאחר שתגלו היו מצויינים במצוות, הניחו תפילין כו" — שזוהו"ע קיום המצוות בזמן הזה, כמו הנחת תפילין, הן פעולת איש ישראל בתפילין, והן פעולת התפילין באיש ישראל; וענין זה הוא בבחי' "הציבי לך ציונים" — הכנה להתגלות עצם הנשמה לעתיד לבוא.

טו. בהמשך הדברים נזכר גם מ"ש בפרשת השבוע⁸² "ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך",

וכפי שמבאר אאמור"ר (ברשימותיו על גליון הזהר — כפי שכבר נדפס⁸³) בפירושו מאמר הזהר⁸⁴ בענין נוסח הברכה: "ברוך דא רזא דמקורא עילאה מכלא לארקא ולאמשכא ולאנהרא כל בוצינין" — "הג' לשונות לארקא לאמשכא לאנהרא, י"ל, כי ברוך שהוא רזא דמקורא עילאה, דהיינו יסוד אבא, הנה חכמה הוא יו"ד שבשם, שיש בזה ג' בחי', והם הג' אותיות יו"ד, י' נקודה, ו' קו, ד' שטח, ורומזים ג"כ על חב"ד, כי חכמה כולל בינה ודעת ג"כ, י' חכמה, ו' דעת, ד' בינה. זהו לארקא

83) בהוספה ללקו"ש השבועי — ממכתב עש"ק פ' עקב כ"ף מנחם-אב תשכ"ו (אג"ק חכ"ד ע' קצא ואילך). ולאח"ז בלקוטי לוי"צ הערות לזח"ג ע' תנח. וראה גם שיחת ש"פ עקב, כ"ף מנ"א תש"כ ס"ט ואילך (תו"מ חכ"ח ע' 276 ואילך). ד"ה ואכלת ושבעת דש"פ עקב, כ"ף מנ"א תשכ"ו פ"ג (תו"מ חמ"ז ע' 254 ואילך). וש"נ.

84) ריש פרשתנו (ח"ג רעא, א).

הע"ס, עכצ"ל ש"שקיו דאילנא .. דאשקיו לאילנא" קאי (לא על הע"ס עצמם, אלא) על דרגא שלמעלה מהם, בחי' הכתר) — כי, ע"י הענין דהקב"ה מניח תפילין, תחילה כפי' הא', המשכת המוחין בז"א, ואח"כ כפי' הב', תוס' אור במוחין מבחי' אריך שבכתר, אזי נעשים התפילין (מוחין) בבחי' "שקיו דאילנא".

82) פרשתנו ח, יו"ד.

מי', ולאמשכא מו' ולאנהרא מד', כי הארת אור הוא בהתפשטות, והיינו שטח".

וסיים בברכה שיקויים היעוד⁸⁵ "ונתתי שלום בארץ גו' וחרב לא תעבור בארצכם", "אפילו חרב של שלום"⁸⁶, ועד להענין ד"ואולך אתכם קוממיות"⁸⁷, לאחרי הכריתת ברית ד"והייתי לכם לאלקים ואתם תהיו לי לעם"⁸⁸, בביאת משיח צדקנו, בקרוב ממש.

[לאחרי תפלת מנחה התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן הניגון "פרזות תשב ירושלים"].

87) שם, יג.

88) שם, יב.

85) בחוקתי כו, ו.

86) תענית כב, א-ב.

הוספה

ב"ה, יא' מני"א תשי"כ
ברוקלין

שלום וברכה!

מאשרים קבלת מכתבו מיום הראשון, בו כותב אודות הבלבולים, שהיו
במשך קיץ זה, בסדר לימודיו.

ויהי רצון שכיון שמכיר בהנ"ל והביטול זמן שנגרם עי"ז, הרי מתאים
להוראת רבנו הזקן באגרת התשובה סוף פרק ט' הי' רגיל לקרות דף אחד יקרא
שני דפים כו', יוסיף בהתמדה ושקידה וכו'. ואם מעט אור דוחה הרבה חשך,
עאכו"כ הרבה אור, תורה אור. ובמילא יתמעטו גם הבלבולים. וע"ד פסק
המשנה כל המקבל עליו עול מלכות שמים מבטלים מעליו וכו'. ואין לך דבר
העומד בפני הרצון – בכל האמור.

בעת רצון יזכירוהו וכן כל אלה שכותב אודותם, על הציון הק' של כ"ק
מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, ויהי רצון שיבשר טוב.

בברכה

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
א. קווינט, מזכיר

מצילום האגרת. נדפסה בתשורה (סגל, תשע"א).
מעט אור דוחה הרבה חשך: חובת הלבבות ש"ה (שער יחוד המעשה) פ"ה. תניא פי"ב (יז,
א). ובכ"מ.

תורה אור: משלי ו, כג.

פסק המשנה כל המקבל עליו עול כו': ראה אבות פ"ג מ"ה.

ב

בייה, ט"ז מני"א תשט"ו
ברוקלין

הווי"ח אי"א נו"נ כו' מוה' ... ש"י שו"ב

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מי"ד מני"א, ת"ל על בשורתו הטובה מהטבת מצב הבריאות, וכיון שכבר נגמרה התקופה דמשכבי ועד קומי, הרי בטח מתוך בריאות הנכונה יוסיף כאו"א מאתנו בתוך כלל ישראל בלימוד התורה בחלק הנגלה ובחלק הנסתר ובקיום מצותיו ית', ובד"מ יקוים פסק רז"ל כל המוסיף מוסיפין לו.

מוסגר פה חוברת המשך המאסר שהו"ל לחג הגאולה יבי ויגי תמוז גאולתנו ופדות נפשנו, ובודאי יזכה בתוכנו את הרבים וזכות הרבים תלוי בו.

בברכה

מ. שניאורסאהן

ב

מהצתקה.

התקופה דמשכבי ועד קומי: ראה ב"ח לטור או"ח סרל"ח. סה"ש תשמ"ח ח"ב ע' 579 הערה 45. וש"נ.

פסק רז"ל כל המוסיף מוסיפין לו: ראה תענית בסופה ובפרש"י.
חוברת המשך המאסר: חלק רביעי — לקו"ד לקוט לו. נדפס בלקו"ד ח"ד תרע, א ואילך.

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

התמים משה שיחי

לרגל הכנסו לעול המצוות

ש"פ עקב, כ"ג מנחם־אב, מבה"ח אלול, ה'תשע"ה

ולזכות אָחיו ואחיותיו שיחיו

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' שניאור זלמן וזוגתו מרת דבורה האדא שיחיו וישצקי

ולזכות זקניהם

הרה"ת ר' חיים בן־ציון וזוגתו מרת ציפא שיחיו וישצקי

הרה"ת ר' מרדכי מנשה וזוגתו מרת שרה תמרא איטא שיחיו גורליק

מרת ציפא שתחי ברכה